

T. Kunzler
Directeur Open State Foundation
Kattenburgerstraat 5
1018 JA Amsterdam

Amsterdam, 14 januari 2019

Geachte heer Kunzler,

Onlangs is een campagne gestart om gemeenten te werven voor deelname aan het project 'Open Wob'. Bedoeling is dat zij 'Wob-documenten' publiceren op een daartoe ontwikkelde voorziening van Open State Foundation. Onderdeel van het project is de vaststelling van een bij dat publiceren te hanteren standaard. Het project op zijn beurt is onderdeel van het door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geïnitieerde 'Actieplan Open Overheid'.

De Vereniging van Onderzoeksjournalisten staat in beginsel positief tegenover het met 'Open Wob' beoogde doel om de transparantie van het overheidshandelen te bevorderen. De via diverse kanalen verspreide informatie over het project is echter niet eenduidig en geeft aanleiding tot zorg.

De VNG stelt in een oproep op haar website dat in het kader van genoemd actieplan 'besluiten en bijlagen op een gestandaardiseerde wijze online [worden] geplaatst'. De website open-overheid.nl zegt over het 'Open Wob'-project: "In 2018 start er een kopgroep van overheidsorganisaties die Wob-verzoeken, -besluiten en – bijlagen actief gaan publiceren op een goed doorzoekbare, herbruikbare en gestandaardiseerde wijze." De Open State Foundation laat weten: "Onder leiding van de provincie Noord-Holland, met betrokkenheid van Open State Foundation en VNG, gaan diverse overheden Wob-verzoeken, besluiten en bijlagen op een gestandaardiseerde wijze online plaatsen."

Waar de VNG niet spreekt van het publiceren van Wob-verzoeken, doen BZK en OSF dat wel. Wij maken nadrukkelijk bezwaar tegen publicatie van verzoeken onmiddellijk na de indiening. Dat verschaft derden inzicht in het onderzoek, waarvan het Wob-verzoek deel uitmaakt. De Wob is voor journalisten een nuttig instrument, maar het vroegtijdig bekend worden van verzoeken zal een averechts effect hebben. Het risico dat een andere journalist of een ander medium met het onderwerp van het verzoek aan de haal gaat, vormt een belemmering voor het journalistieke gebruik van de Wob. Wij dringen er daarom op aan om in de beoogde standaard op te nemen dat verzoeken niet worden gepubliceerd voordat de beslissing openbaar wordt gemaakt.

Intetrokken verzoeken dienen helemaal niet voor publicatie in aanmerking te komen. Dat draagt immers niet bij aan meer transparantie van de overheid. Integendeel, het maakt journalistieke onderzoeksprojecten transparant. Daarvoor is 'Open Wob' niet bedoeld.

Naast het moment van publicatie van het Wob-verzoek heeft ook het tijdstip van openbaarmaking van de beslissing een negatieve impact voor de pers. Soms verliest een maandenlang onderzoek zijn effectiviteit doordat een ander medium een snelle primeur destilleert uit online geplaatste Wob-documenten.

Wij vinden het een goed gebruik, zoals sommige bestuursorganen kennen, om eerst tot publicatie van beslissing en bijlagen over te gaan nadat gelegenheid is geboden om tot een verantwoorde en afgewogen publicatie te komen die ook recht doet aan de geleverde investering en inspanning. Zo wint de Wob aan journalistieke effectiviteit en bevordert de transparantie van de overheid. Wij dringen erop aan om ook op dit punt tot een eenduidige aanpak te komen en in de standaard een termijn op te nemen, bijvoorbeeld twee maal vijf werkdagen, voor het publiceren van een beslissing op een Wob-verzoek en de verstrekte documenten.

VERENIGING VAN ONDERZOEKSJOURNALISTEN

Ten slotte wijzen wij er nog op dat de Wob-uitvoeringspraktijk wordt gekenmerkt door het veelvuldig weigeren van informatie. U bevordert een transparante overheid eveneens, en wellicht zelfs méér, door het gebruik van de 'zwarte viltstift' en het volledig achterhouden van documenten terug te dringen.

Wij zijn graag bereid om ons standpunt nader toe te lichten. Wanneer daaraan behoefte bestaat kunt u contact opnemen met bestuurslid Wilco Dekker [w.dekker@volkskrant.nl].

Met vriendelijke groet,

Wilco Dekker (Bestuurslid)

Kopie aan: Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 Directie VNG
 Commissaris van de Koning in Noord-Holland